

приділятися дітям та молоді, які потребують доступу до освіти та психологічної підтримки для успішної адаптації в постконфліктному середовищі.

Отже, белігеративний вплив сучасних конфліктів вимагає інтегрованого підходу до вирішення проблем довкілля, медицини та соціальної сфери.

Необхідна координація зусиль на місцевому та міжнародному рівнях для забезпечення сталого розвитку та відновлення зруйнованих регіонів. Окрім цього, важливо враховувати довгострокові потреби людей, які постраждали від війни, шляхом підтримки їхньої соціальної адаптації та медичного відновлення.

Перелік посилань:

1. Olexiy A., Pavlo K., Kateryna K., Maksym K., Černochova M., Havránek M., (2023). Environmental consequences of Russian war in Ukraine, 17-38.
2. "Екологічний вісник", №1, 2022, січень-лютий.
3. Murray, K. E., Davidson, G. R., & Schweitzer, R. D. (2010). Review of refugee mental health interventions following resettlement: Best practices and recommendations. American Journal of Orthopsychiatry, 80(4), 576-585.

ОСОБЛИВОСТІ ГРАНУЛОМЕТРИЧНОГО СКЛАДУ ҐРУНТІВ ПІД ІНТРОДУКОВАНИМИ ЛИСТЯНО-ДЕКОРАТИВНИМИ ДЕРЕВНИМИ РОСЛИНАМИ В ПАРКУ ІМ. Т.Г. ШЕВЧЕНКА

*Стрепетова Х.В., здобувач третього рівня вищої освіти,
Голобородько К.К., проф. д.б.н.
Дніпровський державний аграрно-економічний університет,
м.Дніпро, Україна
strepetova.kh.v@dsau.dp.ua, goloborodko@ua.fm,*

Розвиток урбанізації та розширення міських зелених зон вимагають детального вивчення ґрунтів під інтродукованими деревними рослинами, так, як вони можуть суттєво впливати на екосистеми парків. Дослідження гранулометричного складу ґрунтів дозволяє оцінити здатність ґрунтів утримувати вологу, забезпечити дренаж та підтримувати оптимальний водно-повітряний режим, що є ключовим для нормального росту та розвитку рослин. У парку ім. Т.Г. Шевченка, розташованому в місті Дніпро, вирощує понад 8 тисяч дерев і більше 2 тисяч чагарників, які представляють близько 70 видів деревних рослин, зокрема інтродукованих декоративних видів. Метою даного

дослідження було дослідити особливості гранулометричного складу під кронами інтродукованих листяно-декоративних деревних рослин.

Матеріали та методи досліджень

Дослідження проводились на території парку ім. Т.Г. Шевченка, що знаходиться на правому березі Дніпра у м. Дніпро. Для аналізу ґрунтових зразків були відібрані проби з глибиною 0-20 см під кронами таких інтродуцентів, як гіркокаштан звичайний (*Aesculus hippocastanum* L.), клен цукристий (*Acer saccharum* Marshall), в'яз низький (*Ulmus pumila* L.), софора японська (*Styphnolobium japonicum* (L.) Schott), робінія звичайна (*Robinia pseudoacacia* L.), дуб червоний (*Quercus rubra* L.) та інші. Для визначення гранулометричного складу застосовувався метод піпетки за ДСТУ Б В. 2.1 – 19:2009.

Результати дослідження та обговорення

Дослідження показали, що переважна кількість основних фракцій у парку належить до легкосуглинного типу з вмістом фізичної глини в межах від 20,60% до 28,59%. Легкосуглиністі обґрунтовано характеризуються високою водопроникністю, однак вони не здатні утримувати вологу тривалий час, що може призвести до дефіциту вологи в період недостатніх опадів. Під кронами таких дерев, як гіркокаштан звичайний, клен цукристий і клен ясенелистий, оскільки вони мають середньосуглинний гранулометричний склад, вміст фізичної глини змінюється від 35,05% до 38,89%.

Основними фракціями, які переважають у ґрунтах, є піщана фракція (1-0,05 мм), крупнопилова фракція (0,05-0,01 мм) та мулиста фракція (<0,001 мм). Ці фракції формують такі типи ґрунтових структур, як легкий піщано-пиляний суглинок, легкий мулисто-пиляний суглинок та середній мулисто-піщаний суглинок.

Піщана фракція забезпечує хорошу водопроникність та швидке прогрівання, що створює сприятливі умови для росту дерев. Мулиста фракція, у своєму випадку, впливає на утримання вологи, утворення ґрунтової структури та має високу коагуляційну здатність. Однак підвищений вміст мулистих частинок може спричинити підкислення ґрунтів, що особливо важливо контролювати під час впровадження нових видів дерев.

Слід звернути увагу на моніторинг вмісту токсичних речовин на підставі того, що велика частка пилу може накопичувати шкідливі речовини, які негативно впливають на якість ґрунту та його придатність для підтримки рослинності. Антропогенний вплив може додатково сприяти забрудненню ґрунтів токсичними елементами.

Висновки

Отримані результати свідчать, що ґрунти під інтродукованими деревами в парку ім. Т.Г. Шевченка володіють особливими фізичними властивостями, які забезпечують оптимальні умови для рослин, однак водний режим потребує постійного контролю. Легкосуглиністі ґрунти відзначаються високою водопроникністю, але вони погано утримують вологу, що може негативно впливати на ріст дерев під час посушливих періодів. Важливо також

отримати можливий вплив антропогенного забруднення на склад ґрунтів, особливо через накопичення токсичних речовин у крупнопилуючих фракціях.

Подальші дослідження повинні зосереджуватися на вивчених довгострокових змінах у ґрунтовій структурі та впливі різних видів дерев на екосистему міських парків. Це дозволить розробити більш ефективні стратегії управління парковими територіями та їх екологічної стійкості.

ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО КУРСУ

*Тесленко К.А., здобувач другого рівня вищої освіти,
Анісімова С.В., к.г.н., доц.,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет,
м. Харків, Україна
svitlanaanisimova@meta.ua*

За час повномасштабної війни наша країна зазнала значних руйнувань, як в економічному і соціальному секторах, так і природного середовища. Оцінити збитки є складним завданням та викликом. Тож Європейський Зелений Курс (ЄЗК) має стати основою для післявоєнної відбудови України.

Європейський зелений курс (ЄЗК) є складовою частиною стратегії європейської комісії економічного зростання (The European Green Deal), представленої в 2019 році головою комісії Урсулою фон дер Ляєн.

Стратегія передбачає зміну моделі розвитку європейського континенту у бік кращої гармонії з навколишнім середовищем. Європейський «зелений» курс є дорожньою картою перетворення Європи до 2050 року на перший кліматично нейтральний континент.

Green Deal передбачає декарбонізацію економіки, тобто перехід індустрії, енергетики та транспорту в країнах ЄС на технології, які унеможливають викиди парникових газів в атмосферу — у розмірах, що перевершують їх природне поглинання рослинами та океанами.

У Green Deal спроектовані проміжні (до 2030 року) та довгострокові (до 2050 року) плани дій у дев'яти галузях – від сільського господарства та будівництва до створення екологічних промислових циклів та «зеленої» енергетики.

Завдання більш ніж амбітні: скорочення до 2030 року сукупних вуглецевих викидів ЄС на 55% від рівня 1990 року; скорочення викидів транспорту на 90% , реновація 35 млн енергоємних будівель до 2050 року та виробництво 10 млн. тон водню до 2030 року тощо.